

Voksenansvarsloven

med kommentarer

Charlotte Avnsted-Vilman
& Rikke Ilona Ipsen

Voksenansvarsloven

med kommentarer

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2022

Charlotte Avnsted-Vilman & Rikke Ilona Ipsen
Voksenansvarsloven med kommentarer

1. udgave, 1. oplag

© 2022 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Marianne Tingkov
Tryk: Clemenstrykkeriet, Viborg

Printed in Denmark 2022

ISBN 978-87-574-3542-9
e-ISBN 978-87-7198-517-7

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Indhold

Forord	21
Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge	23
Del I. Indledende bemærkninger til voksenansvarsloven	33
Kapitel 1. Voksenansvarslovens baggrund m.v.	35
1.1. Indledning	35
1.2. Magtanvendelsesudvalg	36
1.2.1. Kommissorium	36
1.2.2. Anbefalinger	38
1.2.3. Lovmodelskitse	45
1.2.4. Emner uden for kommissoriet	46
1.3. Politisk aftale	46
1.4. Folketingsbehandling	47
1.5. Konsekvensændringer i anden lovgivning	48
1.6. Senere lovændringer	49
1.6.1. 2016-ændringer	49
1.6.1.1. Ændret stillingsbetegnelse	49
1.6.1.2. Teknisk prægede ændringer	50
1.6.2. 2017-ændring	51
1.6.2.1. Uledsagede mindreårige udlændinge	51
1.6.3. 2018-ændringer	52
1.6.3.1. Nye plejefamilytyper	52
1.6.3.2. Ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge	52
1.6.3.2.1. Politisk aftale	52
1.6.3.2.2. Ændringer	52
1.6.4. 2020-ændring	56
1.6.4.1. Mindreårige udlændinge	56
1.7. Evaluering	57

Kapitel 2. Oversigt over voksenansvarslovens indhold.....	59
2.1. Lovens formål, anvendelsesområde og voksenansvar.....	59
2.2. Rammer for ophold på anbringelsessteder	60
2.3. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten	61
2.4. Særlige bestemmelser for unge anbragt i varetægtssurrogat, som led i afsoning eller ungdomssanktion	65
2.5. Registrering og indberetning, pligt til anmeldelse af personfarlig kriminalitet, tilsyn og klageadgang samt særlig adgang til domstolsprøvelse	65
2.6. Ikrafttræden og territorial gyldighed	66
Kapitel 3. Snitflader til anden lovgivning	67
3.1. Indledning	67
3.2. Grundlæggende rettigheder	69
3.2.1. Indledning	69
3.2.2. Grundlov	70
3.2.3. EMRK	71
3.2.4. Børnekonvention	72
3.2.5. Handicapkonvention	72
3.2.6. Kilder.....	73
3.3. Servicelov.....	73
3.3.1. Indledning	73
3.3.2. Anbringelse	74
3.3.2.1 Børnefaglig undersøgelse.....	75
3.3.2.2. Handleplan.....	76
3.3.2.3. Børnesamtale	77
3.3.2.4. Anbringelsessteder	77
3.3.2.5 Ophør af anbringelse og ændring af anbringelsessted.....	79
3.3.3. Plejefamilier	80
3.3.3.1. Baggrund	82
3.3.3.2. Magtanvendelsesudvalg	84
3.3.3.2.1. Flertallet	85
3.3.3.2.2. Mindretal på syv	86
3.3.3.2.3. Mindretal på to	86
3.3.3.3. Lovens ordning	87
3.3.4. Egne værelser, kollegier eller kollegielignende opholdssteder.....	89
3.3.5. Opholdssteder for børn og unge	90
3.3.6. Døgninstitutioner	90

3.3.6.1.	Åbne døgninstitutioner	91
3.3.6.2.	Delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger	92
3.3.6.3.	Sikrede døgninstitutioner	95
3.3.6.3.1.	Anbringelse af sociale årsager	96
3.3.6.3.2.	Anbringelse af strafferetlige årsager – varetægtssurrogat	97
3.3.6.3.3.	Anbringelse af strafferetlige årsager – afsoning	98
3.3.6.3.4.	Anbringelse af strafferetlige årsager – ungdomssanktion	100
3.3.6.3.5.	Anbringelse af udlændingeretlige årsager	104
3.3.6.3.6.	Overførsel til sikret døgninstitution	104
3.3.6.4.	Særligt sikrede afdelinger.....	105
3.3.6.4.1.	Anbringelse	105
3.3.6.4.2.	Overførsel til særligt sikret afdeling.....	106
3.3.6.5.	Rammer under ophold på sikret døgninstitution og særligt sikret afdeling	107
3.3.6.5.1.	Beskæftigelse uden for institutionen.....	107
3.3.6.5.2.	Ophold uden for institutionen med tæt voksenkontakt	107
3.3.6.5.3.	Adgang til ophold i frisk luft	107
3.3.6.5.4.	Udgang for strafferetligt anbragte	108
3.3.6.5.4.1.	Ved anbringelse i varetægtssurrogat	108
3.3.6.5.4.2.	Ved anbringelse som led i ungdomssanktion	109
3.3.6.5.4.3.	Ved afsoning af ubetinget frihedsstraf.....	111
3.3.6.5.5.	Screening.....	112
3.3.6.5.6.	Tilbud om udslusning	112
3.3.6.5.7.	Varighed af ophold	113
3.3.6.5.7.1.	Børn og unge under 15 år på sikret døgninstitution	113
3.3.6.5.7.2.	Børn og unge under 15 år på særligt sikret afdeling.....	114

Indhold

3.3.6.5.7.3.	Samlet varighed for børn og unge under 15 år.....	114
3.3.6.5.7.4.	Unge, der er fyldt 15 år, på sikret døgninstitution	115
3.3.6.5.7.5.	Unge, der er fyldt 15 år, på særligt sikret afdeling.....	116
3.3.6.5.7.6.	Samlet varighed for unge, der er fyldt 15 år	116
3.3.7.	Pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling	117
3.4.	Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet	117
3.4.1.	Indledning	117
3.4.2.	Anbringelse	119
3.4.3.	Anbringelsessteder	120
3.5.	Udlændingelov	121
3.5.1.	Indledning	121
3.5.2.	Anbringelse efter kapitel 9 b.....	122
3.5.3.	Anbringelse efter kapitel 9 c.....	125
3.5.4.	Frihedsberøvelse	126
3.6.	Straffelov	127
3.6.1.	Indledning	127
3.6.2.	Nødværge	128
3.6.3.	Nødret.....	128
3.7.	Folkeskolelov	129
3.7.1.	Indledning	129
3.7.2.	Interne skoler.....	130
3.8.	Den sociale retssikkerhedslov	131
3.8.1.	Indledning	131
3.8.2.	Opholdskommune	131
3.8.3.	Børn og unge-udvalget.....	132
3.8.4.	Klageregler.....	132
3.9.	Lovgivning om databeskyttelse.....	133
3.9.1.	Indledning	133
3.9.2.	Behandling af personoplysninger	134
3.9.3.	Dataansvarlig og databehandler.....	136
3.10.	Tvangsindgrebslov	136
3.10.1.	Indledning	136
3.10.2.	Lovens kapitel 2	137
3.10.3.	Lovens kapitel 3	138
3.10.4.	Lovens kapitel 4	138

Del II. Kommentarer til voksenansvarsloven.....	141
Kapitel 1. Lovens formål, anvendelsesområde og voksenansvar.....	143
§ 1. Formål.....	143
1. Forarbejder m.v.	143
2. Indledende bemærkninger	143
3. Baggrund	144
4. Kontekst, anvendelsesområde og formål.....	145
5. Rammer for varetagelse af omsorg	147
§ 2. Anvendelsesområde	148
1. Forarbejder m.v.	148
2. Indledende bemærkninger	149
3. Baggrund	149
4. Senere ændringer.....	150
Til stk. 1. Anvendelsesområde	151
1. Mindreårige og unge udlændinge.....	154
Til stk. 2. Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling	155
Til stk. 3. Strafferetligt anbragte unge over 18 år	156
Til stk. 4. Interne skoler	157
1. Baggrund	157
2. Magtanvendelse.....	158
Til stk. 5. Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet	160
§ 3. Voksenansvar	161
1. Forarbejder m.v.	161
2. Indledende bemærkninger	162
3. Baggrund	162
4. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	165
5. Børn og unge med funktionsnedsættelser.....	165
5.1. Baggrund	165
5.2. Voksenansvar	167
6. Plejefamilier	169
7. Magt, omsorg og generelle § 7-principper	170
8. Kontekst	173
Til stk. 1. Voksenansvar	174
1. Forældreansvarslov	174
2. Voksenansvar og indgreb	176

Indhold

Til stk. 2. Afvejning.....	177
Kapitel 2. Rammer for ophold på anbringelsessteder.....	181
§ 4. Husorden.....	181
1. Forarbejder m.v.....	181
2. Indledende bemærkninger.....	182
3. Baggrund.....	182
4. Senere ændringer.....	186
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	186
Til stk. 1. Frivillig husorden.....	187
1. Indhold.....	189
2. Håndhævelse.....	191
Til stk. 2. Obligatorisk husorden.....	192
Til stk. 3. Bekendtgørelse af husorden.....	193
Til stk. 4. Passende reaktioner ved overtrædelse af obligatorisk husorden.....	194
Til stk. 5. Voksenansvarsbekendtgørelse og indhold af obligatorisk husorden.....	196
§ 4 a. Nedsættelse eller fratagelse af lommepenge på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger.....	200
1. Forarbejder m.v.....	200
2. Indledende bemærkninger.....	201
3. Baggrund.....	201
4. Afgørelse og betingelser.....	202
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	204
§ 5. Anvendelse af rusmiddeltest med samtykke.....	204
1. Forarbejder m.v.....	205
2. Indledende bemærkninger.....	205
3. Baggrund.....	206
4. Senere ændring.....	208
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	208
Til stk. 1. Anvendelse og betingelser.....	209
1. Samtykke.....	210
2. Test.....	213
Til stk. 2. Information.....	214
Til stk. 3. Frivillig medvirken.....	215

Til stk. 4. Voksenansvarsbekendtgørelse	216
<i>§ 6. Fysisk guidning</i>	216
1. Forarbejder m.v.	216
2. Indledende bemærkninger	217
3. Baggrund	217
4. Senere ændringer	219
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	219
Til stk. 1. Anvendelsesområde og fysisk guidning	220
Til stk. 2. Betingelser	224
Kapitel 3. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten	227
<i>§ 7. Generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten</i>	227
1. Forarbejder m.v.	227
2. Indledende bemærkninger	228
3. Baggrund	228
Til stk. 1. Sidste udvej	229
Til stk. 2. Frivillig medvirken.....	232
Til stk. 3. Proportionalitet.....	233
Til stk. 4. Øvrige principper	234
<i>§ 8. Afværgehjælp</i>	237
1. Forarbejder m.v.	237
2. Indledende bemærkninger	238
3. Baggrund	238
4. Senere ændringer.....	240
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	240
6. Anvendelsesområde og betingelser	241
<i>§ 9. Fysisk magtanvendelse</i>	244
1. Forarbejder m.v.	244
2. Indledende bemærkninger	244
3. Baggrund	245
4. Senere ændringer.....	248
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	248
Til stk. 1. Fysisk magtanvendelse	248
Til stk. 2. Betingelser	251

Indhold

Til stk. 3. Håndhævelse af obligatorisk husorden.....	252
1. Generelle § 7-principper.....	254
2. EMRK	255
3. Børnekonvention	256
Indgreb i bevægelsesfriheden m.v.	257
<i>§ 10. Tilbageførelse ved rømning.....</i>	<i>257</i>
1. Forarbejder m.v.	257
2. Indledende bemærkninger	257
3. Baggrund	258
4. Senere ændring.....	260
5. Anvendelse og betingelser.....	260
6. Politiets bistand	263
7. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	263
<i>§ 11. Tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse .....</i>	<i>264</i>
1. Forarbejder m.v.	264
2. Indledende bemærkninger	265
3. Baggrund	265
4. Senere ændringer.....	268
5. Registrering, indberetning, tilsyn, klage og domstolsprøvelse....	268
Til stk. 1. Tilbageholdelse i forbindelse med en anbringelse	269
Til stk. 2. Tilbageholdelse under anbringelsen	271
Til stk. 3. Betingelser.....	272
Til stk. 4. Foreløbig afgørelse.....	273
Til stk. 5. Tilbageholdelse i 14 dage mere	273
Til stk. 6. Rammer for tilbageholdelse.....	274
Til stk. 7. Voksenansvarsbekendtgørelse	275
<i>§ 12. Tilbageholdelse på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner .....</i>	<i>275</i>
1. Forarbejder m.v.	276
2. Indledende bemærkninger	276
3. Baggrund	276
4. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	277
Til stk. 1. Aflåsning af yderdøre og vinduer	277
Til stk. 2. Afgørelse og betingelser	278
Til stk. 3. Rammer for tilbageholdelse.....	279
Til stk. 4. Iværksættelse af tilbageholdelse	280

Til stk. 5. Samlet afgørelse	281
<i>§ 13. Fastholdelse på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner.....</i>	
1. Forarbejder m.v.	282
2. Indledende bemærkninger	282
3. Baggrund	283
4. Senere ændring	283
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	284
Til stk. 1. Fysisk fastholdelse	284
Til stk. 2. Afgørelse og betingelser	285
Til stk. 3. Iværksættelse af fastholdelse	286
Til stk. 4. Samlet afgørelse	286
<i>§ 14. Isolation på sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger samt aflåsning af værelser om natten .....</i>	
1. Forarbejder m.v.	287
2. Indledende bemærkninger	288
3. Baggrund	288
4. Senere ændring	289
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	289
Til stk. 1. Beslutning og betingelser.....	289
1. Isolationsrum.....	290
Til stk. 2. Varighed og natlig aflåsning	292
1. Varighed.....	292
2. Natlig aflåsning af værelser.....	293
Til stk. 3. Tilsyn med isolerede børn og unge.....	295
Til stk. 4. Voksenansvarsbekendtgørelse	296
Indgreb i retten til privatliv	297
<i>§ 15. Kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation.....</i>	
1. Forarbejder m.v.	297
2. Indledende bemærkninger	298
3. Baggrund	298
4. Senere ændring	299
5. Registrering, indberetning, tilsyn, klage og domstolsprøvelse....	299
6. Anvendelsesområde og kontekst	299
Til stk. 1. Afgørelse og betingelser	301

Indhold

Til stk. 2. Undtagelser.....	304
Til stk. 3. Foreløbig afgørelse.....	304
Til stk. 4. Voksenansvarsbekendtgørelse	304
1. Kontrol med brevveksling.....	304
2. Kontrol med telefonsamtaler	305
3. Kontrol med anden kommunikation.....	305
<i>§ 15 a. Begrænsning af adgang til ekstern kommunikation på sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger .....</i>	<i>306</i>
1. Forarbejder m.v.	306
2. Indledende bemærkninger	307
3. Baggrund	307
4. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	309
Til stk. 1. Husregler, der begrænser elektronisk kommunikation.....	309
1. EMRK	311
2. Børnekonvention	312
Til stk. 2. Aflevering af elektronisk kommunikationsudstyr.....	312
Til stk. 3. Fravigelse	313
<i>§ 16. Undersøgelse af person og opholdsrum .....</i>	<i>314</i>
1. Forarbejder m.v.	315
2. Indledende bemærkninger	316
3. Baggrund	316
4. Senere ændringer.....	319
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	320
6. Håndhævelse	320
Til stk. 1. Undersøgelse ved bestemte grunde.....	320
Til stk. 2. Udvidet adgang til undersøgelse.....	322
Til stk. 3. Tidspunkter for udvidet undersøgelse	323
Til stk. 4. Omfang af personundersøgelse.....	324
Til stk. 5. Kropsvisitation og gennemsøgning af tøj.....	324
1. Baggrund	325
2. Generelle § 7-principper.....	326
3. EMRK	327
4. Børnekonvention	329
Til stk. 6. Bevaring af effekter.....	329
Til stk. 7. Voksenansvarsbekendtgørelse	329
1. Fælles regler for undersøgelse af person og opholdsrum.....	330
1.1. Generelle § 7-principper og fremgangsmåde	330
1.2. Metaldetektor, scanner og hundefører.....	331

2.	Særlige regler om undersøgelse af opholdsrum	331
3.	Særlige regler om personundersøgelse	332

<i>§ 16 a. Tv-overvågning af indendørs fællesarealer på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger .....</i>	332
---	-----

1.	Forarbejder m.v.	332
2.	Indledende bemærkninger	332
3.	Baggrund	333
4.	Pligtmæssig tv-overvågning	334
5.	Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	335
6.	Tv-overvågningslov og personoplysninger	336
7.	EMRK	339
8.	Børnekonvention	339

<i>§ 16 b. Døralarmer til værelserne på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger .....</i>	340
---	-----

1.	Forarbejder m.v.	340
2.	Indledende bemærkninger	341
3.	Baggrund	341
4.	Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	342
5.	EMRK	343
6.	Børnekonvention	344
Til stk. 1.	Krav om opsætning af døralarm	344
Til stk. 2.	Aktivering af døralarm	344
Til stk. 3.	Voksenansvarsbekendtgørelse	346

<i>§ 17. Anvendelse af alarm- eller pejlesystemer over for børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne .....</i>	346
--	-----

1.	Forarbejder m.v.	347
2.	Indledende bemærkninger	347
3.	Baggrund	348
4.	Senere ændring.....	349
5.	Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	349
6.	Databeskyttelse.....	350
Til stk. 1.	Afgørelse og betingelser	351
1.	Systemer, der kan anvendes	352
2.	Betingelser.....	353
2.1.	Skadesrisiko og afværgelse.....	353

Indhold

2.2.	Samtykke.....	355
2.3.	Afgrænset periode.....	356
3.	Generelle § 7-principper.....	357
Til stk. 2.	Voksenansvarsbekendtgørelse	357

Kapitel 4. Særlige bestemmelser for unge anbragt i varetægtssurrogat som led i afsoning eller ungdomssanktion 359

§ 18. Særligt om besøgs-, brev-, telefonkontrol m.v. for unge i varetægtssurrogat 359

1.	Forarbejder m.v.	359
2.	Indledende bemærkninger	360
3.	Baggrund	360
4.	Senere ændring.....	360
5.	Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	360
Til stk. 1.	Besøgs-, brev- og telefonkontrol m.v.	361
1.	Besøgskontrol m.v.....	362
2.	Brevkontrol	363
3.	Kontrol med telefonsamtaler og anden kommunikation	364
Til stk. 2.	Voksenansvarsbekendtgørelse	365

§ 19. Indgreb i den anbragtes adgang til internet og telefon 365

1.	Forarbejder m.v.	365
2.	Indledende bemærkninger	366
3.	Baggrund	366
4.	Senere ændring.....	367
5.	Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	367
6.	Håndhævelse	367
Til stk. 1.	Afgørelse og anvendelsesområde	368
Til stk. 2.	Påhør eller overvågning	368
Til stk. 3.	Afbrydelse eller forhindring.....	369
Til stk. 4.	Undtagelser.....	370
Til stk. 5.	Ophør.....	370

§ 20. Foreløbige afgørelser 370

1.	Forarbejder m.v.	371
2.	Indledende bemærkninger	371
3.	Baggrund	371
4.	Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	372
Til stk. 1.	Foreløbig afgørelse og betingelser.....	372

Til stk. 2. Forelæggelse for kommunalbestyrelsen	373
--	-----

Kapitel 5. Registrering og indberetning, pligt til anmeldelse af personfarlig kriminalitet, tilsyn og klageadgang samt særlig adgang til domstolsprøvelse.....	375
---	------------

<i>§ 21. Registrering og indberetning.....</i>	<i>375</i>
--	------------

1. Forarbejder m.v.	376
2. Indledende bemærkninger	376
3. Baggrund	377
4. Senere ændringer.....	378
5. Databeskyttelse.....	379

Til stk. 1. Registrerings- og indberetningspligt.....	380
---	-----

1. Indgreb, der skal registreres og indberettes	380
2. Handlinger, der kan være undergivet påtale.....	381
3. Registrerings- og indberetningsansvarlig	382
4. Indberetning til den anbringende kommune.....	383
5. Indberetning til socialtilsynet	384
6. Standardskema	385
7. Tidsfrister for registrering	387
8. Tidsfrister for indberetning	387
8.1. Anbringende kommune eller Udlændingestyrelsen.....	387
8.2. Socialtilsyn	388

9. Orientering af forældremyndighedsindehaver eller repræsentant	389
--	-----

10. Ombudsmandspraksis om frister	389
---	-----

Til stk. 2. Inddragelse af barnet eller den unge	390
--	-----

Til stk. 3. Indberetning på intern skole.....	392
---	-----

Til stk. 4. Orientering af driftsherre.....	393
---	-----

Til stk. 5. Voksenansvarsbekendtgørelse	394
---	-----

<i>§ 21 a. Pligt til anmeldelse af personfarlig kriminalitet .....</i>	<i>394</i>
--	------------

1. Forarbejder m.v.	394
2. Indledende bemærkninger	395
3. Baggrund	395
4. Anmeldelsespligt.....	396
5. Registrering, indberetning, tilsyn og klage.....	397

<i>§ 22. Tilsyn .....</i>	<i>397</i>
---------------------------	------------

1. Forarbejder m.v.	397
--------------------------	-----

Indhold

2.	Indledende bemærkninger	397
3.	Baggrund	398
4.	Databeskyttelse	398
5.	Socialtilsynet	399
6.	Socialtilsynets whistleblowerordning	401
7.	Personrettet tilsyn	402
8.	Samarbejde mellem det personrettede tilsyn og det driftsorienterede tilsyn	403
9.	Tilsyn med løsning af kommunale opgaver	403
10.	Folketingets Ombudsmand	404
11.	§ 71-tilsyn	405
§ 23. Klageadgang		405
1.	Forarbejder m.v.	406
2.	Indledende bemærkninger	406
3.	Baggrund	407
4.	Senere ændringer	408
Til stk. 1.	Klageberettigede	409
Til stk. 2.	Klage over afgørelser	409
Til stk. 3.	Klage over anvendelsen af magt eller andre indgreb	410
Til stk. 4.	Klagefrist til Ankestyrelsen	411
Til stk. 5.	Opsættende virkning ved indbringelse for Ankestyrelsen	412
Til stk. 6.	Regler ved Ankestyrelsens behandling	412
Til stk. 7.	Dækning af transportudgifter	413
Til stk. 8.	Voksenansvarsbekendtgørelse og information om rettigheder	413
§ 24. Særlig adgang til domstolsprøvelse		417
1.	Forarbejder m.v.	417
2.	Indledende bemærkninger	417
3.	Baggrund	418
4.	Senere ændring	418
5.	Særlig adgang til domstolsprøvelse	418
6.	Serviceovens regler om domstolsbehandling	419
Kapitel 6. Ikrafttræden og territorial gyldighed		421
§ 25. Ikrafttræden		421
1.	Forarbejder m.v.	421
2.	Lovens ikrafttræden	421

3.	Ikrafttræden af senere ændringer.....	422
§ 26.	<i>Territorial gyldighed</i>	423
1.	Forarbejder m.v.	423
2.	Territorial gyldighed	424
	Bilag	425
	Bilag 1. Kommissorium af 4. juli 2013 for udvalg om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget).....	427
	Bilag 2. Politisk aftale af 5. november 2015 om klare rammer for voksenansvar over for anbragte børn og unge	431
	Bilag 3. Politisk aftale af 29. juni 2018 om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet - Alle handlinger har konsekvenser.....	437
	Bilag 4. Oversigt over bestemmelser i voksenansvarsloven der gælder for det enkelte anbringelsessted.....	447
	Bilag 5. Oversigt over bestemmelser i voksenansvarsloven der gælder for de anbragte børn og unge m.v.....	449
	Bilag 6. Oversigt over varighed af ophold på en sikret døgninstitution eller en særligt sikret afdeling	451
	Domsregister og afgørelsesregister m.v.	457
	Stikordsregister	459

Denne bog er omfattet af lov om ophavsret og må ikke videregives – herunder udlånes, sælges eller kopieres – i digital form.

Indholdet må alene anvendes af licenstagere i henhold til de til enhver tid gældende licensbetingelser.

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Forord

Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge trådte i kraft den 1. januar 2017 og er ændret flere gange siden. Den gældende voksenansvarslov fremgår af lovbekendtgørelse nr. 764 af 1. august 2019 som ændret ved lov nr. 821 af 9. juni 2020.

Voksenansvarsloven bygger i vidt omfang på Magtanvendelsesudvalgets betænkning nr. 1551 fra 2015.

I bogens indledende bemærkninger beskrives lovens tilblivelse, herunder udvalgsarbejdet, politiske aftaler og folketingsbehandling, og der gives en oversigt over lovens indhold.

Voksenansvarsloven kan ikke stå alene, idet loven indgår i et tæt samspil med en række forskellige andre love, herunder især serviceloven. De mest centrale regler i andre love er som en hjælp til læserne beskrevet i de indledende bemærkninger.

Derefter kommenteres lovens enkelte bestemmelser.

Voksenansvarsloven mangler konsekvensændringer på flere punkter, hvilket bl.a. har medført noter til den gældende lovbekendtgørelse. Desuden er lovbekendtgørelsen ikke opdateret i forhold til ressortomlægninger. Vi har i den forbindelse valgt at bruge den gældende ministerbetegnelse »social- og ældreministeren«, selv om en anden ministerbetegnelse fremgår af lovbekendtgørelsen.

Vi har som udgangspunkt medtaget lovændringer, praksis m.v. til og med 1. oktober 2021. Vi har således medtaget relevant retspraksis og ombudsmandspraksis og også enkelte ministersvar, der kan belyse loven. Desuden har vi fundet en gældende principmeddelelse om voksenansvar fra Ankestyrelsen, som ligeledes er medtaget i bogen.

Vi håber, at bogen vil være en hjælp for praktikere og andre, der har spørgsmål om voksenansvar og de dilemmaer, som kan opstå i den forbindelse.

En helt særlig tak retter vi til Jens Møller, som var formand for Magtanvendelsesudvalget. Jens har været en uvurderlig hjælp i processen med at udarbejde bogen, og vi sætter umådelig stor pris på den sparring, vi har haft med Jens.

Vi modtager gerne kommentarer og forslag fra læserne af bogen.

Marts 2022

Charlotte Avnsted-Vilman og Rikke Ilona Ipsen

Denne bog er omfattet af lov om ophavsret og må ikke videregives – herunder udlånes, sælges eller kopieres – i digital form.

Indholdet må alene anvendes af licenstagere i henhold til de til enhver tid gældende licensbetingelser.

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge

*Lov nr. 619 af 8. juni 2016, jf. lovbekendtgørelse nr. 764 af 1. august 2019,
som ændret ved lov nr. 821 af 9. juni 2020*

Kapitel 1

Lovens formål, anvendelsesområde og voksenansvar

Formål

§ 1. Formålet med loven er at fastsætte rammer for plejefamilier og personalets adgang til som led i varetagelsen af den daglige omsorg at anvende magt og foretage andre indgreb i anbragte børn og unges selvbestemmelsesret og at sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.

Anvendelsesområde

§ 2. Loven finder med de begrænsninger, der følger af de enkelte bestemmelser, anvendelse over for børn og unge, der er anbragt på et anbringelsessted, der drives af en kommune, en region eller en privat leverandør, jf. § 66, stk. 1, i lov om social service.

Stk. 2. Loven finder dog ikke anvendelse over for børn og unge, der er anbragt på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med en kostafdeling, jf. § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service.

Stk. 3. §§ 4-5, 7-9, 12-14, 15 a, 16-16 b og 19-24 finder endvidere anvendelse over for unge over 18 år, hvis den pågældende er anbragt i henhold til en strafferetlig dom eller kendelse.

Stk. 4. §§ 6, 8 og 9 finder anvendelse på interne skoler tilknyttet anbringelsessteder

efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service.

Stk. 5. §§ 3-16 b og 21-24 finder anvendelse over for børn og unge, der er anbragt på et anbringelsessted efter § 14, jf. §§ 15-17, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Voksenansvar

§ 3. Ansvar for at varetage den daglige omsorg overgår fra forældrene til plejefamilierne og personalet på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, i lov om social service, når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet. Dette ansvar indebærer bl.a., at plejefamilierne og personalet som led i varetagelsen af denne omsorg kan foretage nødvendige indgreb i barnets eller den unges selvbestemmelsesret for at sikre barnets eller den unges interesser, herunder sikre, at barnets eller den unges fysiske og psykiske behov opfyldes, og at barnet eller den unge opbygger kompetencer til at indgå i sociale relationer, trives og modtager læring.

Stk. 2. Omsorgen for et barn eller en ung skal varetages ud fra en konkret afvejning af barnets eller den unges grundlæggende rettigheder og under hensyntagen til barnets eller den unges alder, modenhed og funktionsevne samt under iagttagelse af proportionalitetsprincippet, jf. § 7.

Kapitel 2
**Rammer for ophold på
anbringelsessteder**

Husorden

§ 4. Lederen af et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service kan fastsætte en husorden, der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold på institutionen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lederen af en delvis lukket døgninstitution, en delvis lukket afdeling på en døgninstitution, en sikret døgninstitution og en særligt sikret afdeling efter § 66, stk. 1, nr. 6¹⁾, i lov om social service skal fastsætte en skriftlig husorden, der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold på institutionen.

Stk. 3. Børn og unge, der er anbragt på et anbringelsessted, som har fastsat en husorden, jf. stk. 1 eller 2, skal gøres bekendt med denne.

Stk. 4. På delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger efter § 66, stk. 1, nr. 6²⁾, i lov om social service kan personalet ved et anbragt barns eller en anbragts ungs overtrædelse af reglerne i en husorden, som er fastsat efter stk. 2, fastsætte passende reaktioner over for barnet eller den unge.

Stk. 5. Social- og indenrigsministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om indholdet af husordener efter stk. 2.

Nedsættelse eller fratagelse af lommepenge på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger

§ 4 a. Kommunalbestyrelsen kan, medmindre særlige forhold taler imod det, træffe afgørelse om nedsættelse eller fratagelse af lommepenge i en nærmere afgrænset periode, når et barn eller en ung, der er anbragt på en delvis lukket døgninstitution,

en delvis lukket afdeling på en døgninstitution, en sikret døgninstitution eller en særligt sikret afdeling efter § 66, stk. 1, nr. 6,³⁾ i lov om social service, har begået grovere eller gentagne overtrædelser af reglerne i en husorden fastsat efter § 4, stk. 2.

Anvendelse af rusmiddeltest med samtykke

§ 5. Personalet på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service kan anvende en rusmiddeltest, når et barn eller en ung har et misbrug eller der er konkrete grunde til at antage, at barnet eller den unge har indtaget rusmidler. Barnet eller den unge skal forinden have afgivet et generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest. For børn under 12 år skal forældremyndighedsindehaveren have afgivet et generelt samtykke til, at barnet i konkrete situationer kan samtykke til at aflægge en rusmiddeltest.

Stk. 2. Barnet, den unge og forældremyndighedsindehaveren skal informeres om reglerne for aflæggelse af rusmiddeltest forud for afgivelse af generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest.

Stk. 3. Anvendelse af rusmiddeltest kan kun ske, når barnet eller den unge medvirker frivilligt til aflæggelsen heraf.

Stk. 4. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af rusmiddeltest efter stk. 1-3, herunder om fremgangsmåden og om krav til indholdet af samtykket.

Fysisk guidning

§ 6. Personalet på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service og specialiserede plejefamilier, der er godkendt efter § 66, stk. 1, nr. 3, jf. § 66, stk. 2, i lov om social service, kan fysisk guide et barn eller en ung.

Stk. 2. Det er en betingelse for fysisk guidning efter stk. 1, at det vurderes at være nødvendigt af hensyn til anbringelsesstedets ansvar for at varetage den daglige omsorg efter § 3 eller af hensyn til tryghed og trivsel på anbringelsesstedet i tilfælde,